

Definice

- Přes kořenové činitele: Necht' $\omega_n = e^{\frac{2\pi i}{n}}$ a N_n je množina, přirozených čísel menších nebo rovných n nesoudělných s n . Pak

$$\Phi_n(x) = \prod_{k \in N_n} (x - \omega_n^k).$$

- Přes nejmenší společný násobek: Necht' $\gcd$ značí největší společný násobek polynomů. Pak

$$\Phi_n(x) = \frac{x^n - 1}{\gcd_{d < n, d|n} (x^d - 1)}.$$

- Rekurentně:

$$\Phi_n(x) = \frac{x^n - 1}{\prod_{d < n, d|n} \Phi_d(x)}.$$

Vlastnosti

- $\Phi_n(x)$ je polynom stupně $\phi(n)$ (eulerova funkce) s celočíselnými koeficienty.
- $\Phi_n(x)$ je nerozložitelný v racionálních číslech, tedy v racionálních číslech se $x^n - 1$ rozkládá na

$$x^n - 1 = \prod_{d|n} \Phi_d(x).$$

- Uvažme přirozené číslo n a dělitele $d | n$, $d < n$. Pokud je p společný prvočíselný dělitel $\Phi_n(x)$ a $\Phi_d(x)$ pro pevné x , tak $p | n$.
- Pokud jsou čísla $\Phi_a(x)$ a $\Phi_b(x)$ soudělná, tak a/b je tvaru p^k pro prvočíslo p a celé číslo k .
- Pro liché n je po vynásobení dvěma $\Phi_{2n}(x) = \Phi_n(-x)$.
- Po pronásobení prvočíslem p lze spočítat

$$\Phi_{pn}(x) = \begin{cases} \Phi_n(x^p) & \text{pro } p | n, \\ \frac{\Phi_n(x^p)}{\Phi_n(x)} & \text{pro } p \nmid n. \end{cases}$$

Příklady

- $\Phi_1(x) = x - 1$,
- $\Phi_2(x) = x + 1$,
- $\Phi_{2^n}(x) = x^{2^{n-1}} + 1$,
- pro prvočíslo p je $\Phi_p(x) = x^{p-1} + x^{p-2} + \dots + 1$,
- pro prvočíslo $p > 2$ je $\Phi_{2p}(x) = x^{p-1} - x^{p-2} + \dots - x + 1$,
- $\Phi_{12}(x) = \frac{x^{12} - 1}{(x^6 - 1) \cdot \Phi_4(x)} = \frac{x^6 + 1}{x^2 + 1} = x^4 - x^2 + 1$.
- $\Phi_n(0) = \begin{cases} -1 & \text{pro } n = 1, \\ 1 & \text{jinak.} \end{cases}$
- $\Phi_n(1) = \begin{cases} 0 & \text{pro } n = 1, \\ p & \text{pro } n = p^k, \text{ kde } p \text{ je prvočíslo,} \\ 1 & \text{jinak.} \end{cases}$